

Egyesüljünk!

(Vége.)

Majd minden műveltebb városban alakult már nőegylet; s kár, hogy városunkban maig sem találkozott hölgyeink közt senki, aki e célra maga köré gyűjtötte volna a szépnemet; pedig én hiszem, hogy csak meg kell kezdeni, csak vállalkozni kell e szerepre és a nőegylet mielőbb megalakuland. Lépjön ki tehát a tulságos szerénység köréből az, ki hivatást érez magában arra, hogy maga köré csoportosíthatja e város derék hölgyeit, asszonyait és leányait; indítsa meg az ügyet, bizony bizony eredmény fogja koszoruzni munkáját. De hát ki legyen az, ugy-e, ki fölmerjen lépni? vajjon nem fogják-e őt kicsinyleni azok, kik nagy tényezői lehetnek az ügynek, míg másfelől, ha visszamaradnak; az ügy érdeme fogna szenvedni miattok? Ha ily nehézségekre tekintetnek kellene lenni, úgy valóban kevés új találmányt látna a világ, úgy a legtöbb vállalat csak eszmében, agyunkban lenne meg, úgy a műveltség századokon keresztül is csak rákléptekkel haladna, — vagyis maradna.

Nem a személyeket, hanem az ügyet kell tekinteni; az eszme: társulattá alakulni, életre való, bátran előre tehát! az eszmét valósággá kell érlelni!

De különben is városunkban nincsenek, nem is lehetnek felső és alsó osztályok tulajdonképeni értelemben; polgárok és polgárnők, e nevezet legszebben összefoglalja e város lakosait.

De lássuk már, mi a nőegylet célja, miben határozódik hatásköre, mik azon vívmányok, melyek a nőegylettől kimaradhatnak?

Isten a szeretet és vigasz angyalainul teremté a nőket; igaz marad ezen ismert közmondás. És a nőegylet hivatása, hogy e tételt, összesített, egyesületi erővel fényesen igazolja. Jótékonyt gyakorolni a társadalomban szenvedő emberiség iránt, részvétet tanusítani a fájdalomtól sulytot szerencsétlenek irányában, könyörülettel járulni a nyomorban sinlődők javára; embert, nőt nevelni a társadalomnak, honfit és honleányt a szeretett hazának: ezekben pontosulnak össze a nőegylet teendői.

Közelebbről pedig: a sors csapásaitól sujtott embereket fölkeresni; lehetőleg segédelmet nyújtani a munkaképtelen küzködőknek; gyámolítani azon szegényeket, kiket szerénységük az alamizsnakérestől visszatartóztat; enyhíteni a kórágyon sinlődők fájdalmát; s általában az első élet-szükséget is nélkülözők terhén könnyíteni, hogy így az anyagi szükségek fedezése által az erkölcsi művelődés is előmozdittassék; az általános nyomor meggátlása végett, a mindkét nem levő szegény sorsu árváknak gondviseltetésére felügyelni; kisdetek ápolatását elősegíteni, kisebb koru árvagyermeknek örökbe fogadására gondot lenni; a fiárváknak kereseti-módra betanítását, leányoknak becsületes szolgálathoz adatását előmozdítani: ezek azon feladatok, melyek a nőegylet céljával össze vannak kapcsolva. — És hacsak néhány eset fordul is elő évenként, melyek az egyesületi működés folytán azon eredményt mutatják fel a közönség előtt, hogy egy-két ember visszaadatik a társadalomnak, hasznos lakosává képezetetik a hazának: nemde isten áldása lebeg a gyöngéd kezekben, melyek az ápolás jótékonyosságát gyakorolták?!

Hogy már ezen nagyszerű feladatnak kellőleg meg lehessen felelni társulati uton: az ezen célra munkálkodni készeknek nyilatkozó nők és leányokból álló egyesületnek szervezni kell magát: fel kell osztani a munkát. Választani kell elnököt, ki általában az egyesület ügyei fölött örökösök; választani kell elnököt, ki általában az egyesület hatályos működését elősegíteni; az egyesület jótékony volta felől egyeseket felvilágosítani s új tagok megnyerése által gyarapítani az egyesületet; az egyesület pénzügyi és érlelmi tairai kezelésére nézve ellenőrködni, a tagdíjak pontos behajtására, a kamatoknak segélyezésül használtatására felügyelni; az egyesület anyagi vagyoniát segélygyűjtések, hangversenyek és tánczvigalmak tartása, újévi kö-

szöntések megváltása s egyéb módokon szaporítani; a közgyűlés elé viendő évi számadások előleges megvizsgálása s más hasonlók.

A választmányt képezik tehát az elnök, a főnökökben működő tagok, pénztárnok, élelem- és raktárnok és a jegyző.

A választmány évenként számol a közgyűlésnek, mely áll az összes egyesületi tagokból, kik az egyesület pénzügyi növeléséhez évenkénti tagdíjjal járulnak. Azok, kik rendes díjt nem fizetnek, jótévedőknek nevezetnek s nem tagjai a közgyűlésnek, kivéve, ha tisztelteteli tagokul elválasztva, — mely megtiszteltetésnek kitünő érdem esetében van helye.

Ime előadám rövid vázlatát a nőegylet szervezésének és működési körének.

S nincs egyéb hátra, mint, hogy ujlag felhívjam városunk tisztelt hölgyeit, hogy — meggondolván, mikép az árvaintézetekben, kórházakban ápoltszerencsétleneken kívül igen nagy még azok száma, kik ápolásra, segélyezésre és gyógyításra várnak; s a szerencsétlenek iránti emberi kötelesség sokkal nagyobb körű, mint sem a hatósági szabályok szerint működő intézetek által kellőleg betölthetnének; s hogy ezenkívül a nők, szívjóságuk és gyöngéd hajlamaiknál fogva a természetből leginkább hivatva jótékonyt gyakorlására; és hogy végre e nemes cél társulati uton legjobban elérhető: mielőbb alakítsák meg a debreczeni nőegyletet.

Oláh Károly.

Debreczen és az izraeliták.

Hogy a helybeli izraelita hitközség viszonyairól a hazai lapokban, különösen pedig a városunk mindennemű elemeit elismerésre méltó részrehajlatlansággal képviselő „Hortobágy“-ban oly ritkán történik említés, az szerintem annyival inkább helyes, mint-hogy oly községről, mely alakul félben van s még huzamosb időre van szüksége, hogy szilárd alapra vergődhessek, ugyanaz áll, ami minden fiatal hölgnél alkalmazható, t. i. minél kevesebbet beszélnek róla, annál többet ér. — Szerencsét kívánok azonban e községnak, hogy Debreczenben alakulhatott; mert Debreczen város azon ritka szerencsés természetekhez tartozik, melyek az ugynevezett süheder éveket átugorva, a gyermekkorból egy ugrással lépnek az érett férfikorba. — Járhatatlan utakból minden átmenet nélkül, mielőtt még töltéseink lettek volna, egyszerre vasutat nyertünk. Mig azelőtt a főutczákon is ölnyi gödrökben, embernagyságu sárban kell vala gázolnunk: most még mellékutczákban is a legszebb burkolat pompázik, oly burkolat, minő bármely szék-városnak is diszeül szolgálhatna. Fedél alatt ékeskedik már egy színházépület, melyre maga a főváros méltán irigy szemmel tekinthet. És ha helyeseltetni fog a terv, talán elébb nyerünk vízvezetést is mint maga a főváros. Ide járul még, hogy a gázvilágításra is a helytartótanácstól már leérkezett az engedély. Mennyi ideje annak, hogy ha a „Ponyvás“ vagy a „Gilányi“-ból a városba jönni akaránk, az ugynevezett „la bourse ou la vie“ napi, vagyis inkább éjjeli renden volt: mig jelenleg oly kitünő személy és vagyon biztosság uralkodik, mely valóban nem egy fővárost megszégyenithetne. Oh hortobágy, hortobágy, mennyi rémülettel gondolt egykor nevedre minden idegen utas és most . . . egy szépirodalmi folyóiratnak címét viseled, melynek megjelenését minden vasárnapon várva várjuk. És ha talán egyebütt az irányadó személyiségeknek, a politikai viszonyok által feltételezett gyors változást, a közélet előmeneteleit gátolja és háborítja: nálunk épen ellenkezőleg minden lelépett hatóság jótékony nyomokat hagy maga után . . .

E kitérés után legyen szabad ismét a debreczeni izraelita hitközségre visszatérnünk. Alig két évtizede, Debreczenben, kivéve az országos vásárok idejét, egy izraelitának még megbetegednie sem volt szabad, annálkevésbbé meghálnia, szóval nem volt szabad léteznie. És most mit látunk ugyane városban. — Látunk egy rendesen szervezett községet, nyilvános ta-

no dával, mely mintegy száz iskolás gyermek édes honi nyelvünkön nyer rendes oktatást az elemi tudományokban; van e községnak rendesen szervezett temetője, vannak jótékony egyletei, mint betegápoló, temetési, kórházat alapító s többféle egylete. Valóban itt is meglátszik, hogy Debreczenben a süheder kor át lön ugorva. Látjuk ugyanis, hogy minden akadály nélkül valamennyi egyesületbe zsidók is egyenlő jogokkal fogadtatnak be, így a kaszinói — zenede — színügyi — kertész és más egyéb egyesületekbe. (Ha talán feltűnnék, hogy az izraeliták tisztán kereskedelmi vállalatoknál, mint a gőzmalom, takarékpénztár és keresk. kamaránál oly gyéren képviselve találhatnak: meg kell jegyeznünk, mikép ezen tekintetben másnemű tényezők forognak fen, mikre más alkalommal szerkesztő ur engedelmével visszatérünk.)

Valóban nem egy közhatóságnak a bölcselkedő nagy Németországban ajánlani lehetne: ime nézzétek amott messze a magyar alföldön, egy véghetetlen kiterjedésű rónaságban egy — mintegy 5 □ mértföldnyi erdő van, melynek közepében Debreczen város fekszik — az utasok nagy falunak híják — és tanuljátok meg, hogy kellessék az utcákat tisztán, hogy kellessék a személy és vagyonbátorságot fentartani és tanuljatok főképp vallási türelmet és egyéb ilyenmű érdényeket, melyek amott már a lakosság vérebe mentek át, mig ti azok felett bölcselkedtek és nagy szavakat csináltok . . . Byron lord egykor azt mondá: „van egy név, melyet csak nehezen lehet kiejteni; hanem a világ előbb-utóbb meg fogja annak kiejtését szokni.“ Ilyen név Debreczen is!

Strelisker Manó.

Joubert néhány eszméje.

A mult év közepén jelent meg Párisban „Joubert gondolatai“ cím alatt, harmadik kiadásban egy szép tartalmu bölcsészeti mű. Mutatványul álljon itt belőle néhány érdekes szép eszme.

1. Isten a szép. Isten után következik szépségben a lélek, a lélek után a gondolat; a gondolat után a szó. Tehát, minél hasonlóbb a lélek az istenhez, a gondolat a lélekhez, a szó a gondolathoz: annál szebbek azok.

2. Addig gondolkodom, mig a világosság csöppje megalakul s tollamból kifoly.

3. A fény az isten árnyéka s a világosság e fény árnyéka.

4. Szeretnünk kell a vallást, mint a haza és dajka egy nemét; ez táplálja erényünket, mutatja meg a mennyet s tanít meg a kötelesség útján haladni. Oh vallás! te töled száll világosság a tudatlanság éjére, erő a gyengeségre, képesség és tehetség oda, hol ezek hiányoznak.

5. Mindaz, mi képzeletünkben, eszméinkben, érzelmeinkben és intézményeinkben a világrenddel megegyezik, — szép; mindaz pedig, ami cselekvényeink, terveink s vállalatainkban összehangozik vele, — jó.

6. Mindazok, kik gyöngédeknek születtek, éljenek gyöngédül, de egészségükre vigyázzanak; kik testierővel születtek, fejlesszék azokat, de legyenek mértékletesek; mindazok, kiknek fenlengő szellemök van, kiméljék szárnyaikat, mások meg vigyázzanak lábaikra.

7. A nevelésben nem lehet a mennyiség-tani tudományoknak kizárólagos előnyt adni, mig ezek számtanilag, addig a széptudományok erkölcsileg töltik meg a lelket igazsággal. A számtudósok hidat készíteni, az erkölcs meg élni tanítanak meg. De azért a komoly tudományok nem mellőzendők, ennek köszönheti az ember a természet feletti legszebb hódítványait; de meg van saját idényük az ifju értelem életszakában, innen van, hogy akkor tesznek szert teljes erő és hatályra, ha az elme széptani műveltség által előkészített, gyümölcsözöleg fogni fel azokat.

8. Az értelemnek az ég fénysugárt, az ékes-szólásnak meg szép szavakat adott.

Közli B. F.

Váratlan örömnapi.

Történeti beszély Debreczen multjából

Ábray Károlytól.

Izrael fia kezéhez vevén a szultán pecsétetes levelét, még egyszer leborult hozzá a porba, megcsókolta papucsát, sőt még lábai nyomát is, aztán nagy hálálkozások között távozott el.

Még oda kívül sem gyözte köszönését illőleg kimutatni, kezét csókolt valamennyi tatár urnak, kik a szultán sátora körül örködtek s már jó félmérföldnyire járhatott, még akkor is süvegelte őket, köszöngetett, hajtogatta magát nekik.

A tatár urak jót névették a szűny bolondon. Midőn pedig Izrael jámbor fia kiért a tatár táborból, felcsapta kucsmáját s szétekintett maga körül.

Egy ifju lépett elébe, kit mi Sándor néven ismerünk.

— Szerencsésen jártál? — kérde az érkezőt.

— Reményemen felül, — felel ez jó kedvvel, Erzsike a szultán birtokában van, de ha egy tábor czerberussal őrizteti is, ki fogom őt szabadítani.

IV.

Az ezt követő harmadik nap délutánján, Szolnok felé indult a roppant tatár tábor.

A mi zsidónk mindjárt Szoboszló mellett utólérte őket, megvett tőlök temérdek rablott portékát, sőt még egy két nőszemélyt is jó olcsó áron.

A tatár urak igen megkedvelték Izrael maradékát, kinek mindig volt egy-két tallérja dib-dáb, szemétre való, hányt-vetett himmi-hummikért.

Már valahol Török-Szent-Miklós táján jártak, midőn a zsidónak egyszer csak eszébe jut, hogy meguntta ezt a kóbori életet, hogy ő holnap korán reggel visszaindul s megy egyenesen hazájába Beszarábiába.

Hasztalan marasztották, hogy még ezután jön a zsákmány java, nem volt reábeszélhető, hogy maradjon. Izeneteket kapott — ugymond — hazájából, hogy apja halálán van, talán azóta meg is halt, testvére is nagyon beteg; hogy ha haza nem megy, kereskedésök tönkre fog jutni s több eféle.

— No tehát Allah tasziton haza békével, mondák azok hozzá bucsuzólag, ha arra megyünk, majd meglátogatunk.

Eltávozása előtti este, a becsületes s józan életű kalmárfaj kezde igen barátságos lenni, egyet is, mást is, miket az előtt utközben összevásárolt, a tatár uraknak ajándékozgata, különösen azoknak kegyét igyekezően megnyerni, kik a szultán sátora körül örködtek.

Éjjelre kelve oda ment hozzájuk beszélgetni. Tudott már töredezőve szólani nyelvükön, elmondá nekik, hogy nem tud aludni, hogy különben is oly hosszú az éjszaka, ha nem esik terhőkre, hát itt tölti még egy keveset az időt, különben is Allah tudja, hogy fogja-e őket többé valaha avagy soha sem látni.

Beszélgetés közben két kulacsot vont elő, melyből jó hosszakat kortyintgatott, a tatár urak nagy bámultára és boszuságára.

— Hát te mit iszogatsz te hitetlen! támada reá végre az egyik, kinek nyelve már majd inyéhez ragadt a szomjuság miatt.

— Egy kis bort kóstolgotok biz én, semmi egyebet, igen jó ital s olcsón jutottam hozzá, egy hordóval ott van még szekereimen, Nádudvaron találtam egy uraság pinczéjében s minthogy nektek nem kellett, gondoltam, hogy legalább én gazdálkodom egykicsinyt belőle; soha sem ittam finomabbat, monda ismét szájával csettentve a kortyok után, igazán fölséges ital.

A tatár öröket, kik mind egy karikába ülve guggoltak, ette a méreg, hogy ők e tiltott italt nem izlelhetik.

— Nagyon tisztelem vallástokat, — folytatá ismét a beszédessé vált izraelita, — csak azt nem szeretem: hogy e jámbor italtól eltílt titeket. Bizonyára a próféta nem tudta: mily fönséges egy ital ez, különben nem hozta volna ez igen is szigorú törvényt.

Azok pedig szidták, mocsokolták őt iszákosságaért, de mennél jobban szidták, annál többször kacsintgattak a kulacs felé:

— Szívesen megkinálnálak titeket jó barátom, de tudom, hogy nem szabad nektek; aztán meg ha valamelyikőtök elfogadná is, a többiek mindjárt elárulnák. Azért csak hagyjatok engem békével, majd eliszogatok én magam is.

Eddig csak túrték a tatárok minden boszantását, hanem midőn arról volt szó, hogy ők még árulók is lehetnének, egymást gyanusan nézegették; aztán egyik a bátrabbak közül elragadá kezeiből a kulacsot s olyat huzott belőle, hogy alig maradt valami a fenekén.

• A pogány fajtának jobban ízlett a finom ital, mint a posványos lápos viz.

— No majd meglátom én hát — mond kihívólag, — hogy melyik fog engem elárulni.

Azok pedig, hogy megmutassák, hogy nekik semmi eféle gonosz szándékuk nincs, magok is sorba jót huzogattak belőle; úgyhogy mikor az utójára került a sor, már semmi sem volt a fenekén.

— Nem tesz semmit, vigasztalá őket a becsületes izraelita, van még itt egy kulacscsal, ezt izleljétek csak még, sokkal jobb ez, mint a többi.

Azok pedig ha már egyszer benne voltak, úgy hitték egyenlő a bűnök, akár többet akár kevesebbet igyanak, nem is hagyták tehát magokat kínáltatni, hanem ugyancsak hozzá láttak a fogyasztáshoz.

A zsidó szinte szembetűnő jó kedvvel nézte, mikép ürül a kulacs. Lassankint, amidőn az edény tartalma fogyni kezdett, a tatárok szeméi is kezdtek nehezdedni, álmosodni; midőn pedig még egyszer körül fordult: már akkor mindnyájan aludtak, az utósó plane kiejté kezéből azt.

A barátságos zsidó darabig még nézte őket, vajjon nem ébred-e fel közülök valamelyik, hanem hosszú mély horkolásuk bizonyítá, hogy ezek ugyan reggelnél előbb, ha agyon verik őket sem fognak felébredni.

Miután erről meggyőződött, szekéréhez ment, befogá jó tüzes paripáit, aztán egy nagy széles kést kezébe vevén, a szultánsátra felé tartott s elébb egy darabig hallgatózva a hosszú késsel oly rést hasított a közép sátor szövetségén, melyen könnyen bejuthatott.

Ott feküdt a gyönyörű fiatal leányka tábori ágyon. Fehér arcán a nyugtalan álom lázpirja égett; haja ziláltnan omlatagul pihent fehér párnáin, a finom selyem takaró árulója lón a szűz kebel hullámszínének.

Az ifju gyöngéden hajlott feléje, átkarolá, aztán ajkait befede ajkaival, csókjaival.

— Csitt! csöndesen! — suttogá a férfi, csókjaival akadályozván a leányka kitörni készülő hangját, — én vagyok Miklós, a te Miklósd.

— Az istenért honnan jössz, mit akarsz?

— Ne kérd, ne tudakold, — suttogá ez, — vedd fel tüstint öltönyeidet, addig én kilépek, aztán menekülünk, siess, minden perc egy élettel ér föl.

— De mikép? — kérde a még mindig kételkedő leányka.

— A mindenható szent nevére ne késlelkedjél, az uton mindent el fogok beszélni, gyorsan, gyorsan!

A mentő kilépett a sátorból; néhány pillanat mulva, míg ő oda kívül állott, a leányka egészen fel volt öltözve.

— Így! — szóla halkán az ifju a remegőhez. — Most jer, szekereim vár, isten segedelmével induljunk. Hanem angyalom, feküdjélle a szekérbe, én beterítlek egy kendővel, mert ha arczod valamely kíváncsi tatár meglátná, féltő, hogy a szultán levele nem valami sokat érne a kísértés ellenében.

Lefekteté tehát a leánykát, befede őt egy nagy kendővel, mely alól Erzsikének egyetlen izcskéje sem látszott ki.

Néhány perc mulva gyorsan repültek a ménék, egyenesen a Debreczen felé vezető uton.

A tatár örök egy része ismerve már az ál izraelitát, hagyta, hogy bántatlanul haladjon, aki pedig nem ismerte, azt a szultán nagy ákom-bákom betűkkel irt levele bolondította el.

Mikor hajnalodott, már akkor Karczagon voltak, hol maga az öreg Széles uram, pihent ménekkel már napok óta várta őket.

Egy pillanatig sem időztek, az uj fogattal a szél szárnyain repülének Debreczen felé.

Már Szoboszlót is elhagyták, már látszottak Debreczen tornyai, teljes verőfényben ragyogott reájok a nap, azt hitték, hogy már minden további baj nélkül szerencsésen el fognak jutni hazájukba.

— Hála istennek mindjárt otthon leszünk már, — monda Miklós, apjához jó kedvűen.

Az apa nem szólt semmit, hanem pillanatra hátra tekintett, aztán megcsapkodá ostarával a különben is nyargaló méneket.

— Soha se siessünk apám, hisz tul vagyunk már minden veszedelmen. Erzsike, kedves Erzsikém, most már te is felülhetsz. De ül is fel, hadd lássalak, hadd nyerjem szép szemeidből aggodalmaim jutalmát.

— Csak jobb lesz, ha még vesztig marad egy kissé, — monda a bölcs férfi, másodszor is közéjük eresztvén a méneknek suhogóját; — valami port látok oda hátul, melyet teljességgel nem szeretek.

— Hisz az nem egyéb — szólt Miklós müértőleg oda tekintve, — mint forgószél.

— Nem szeretem én az ilyen forgószélet, mely mindig csak a rendes utvonalon jár, aztán annak a forgószélnek épen a kellő közepében fénylik is ám valami, mit még kevésbbé szeretek. Bizonyomra mondom, hogy nem bannám ha már otthon ülhetnék tűzhelyemnél.

Most az ifju is élesebben szemügyre vevé azt a port, fiatal gyakorlatlan szeme azonban semmi nyugtalanítót nem vala képes abban felfedezni.

— Ott vannak ni, meggondoltam mond Széles uram ismét hátratekintve, most már, ha ezek csakugyan beérnek, nem tudom mint leszen dolgunk.

Valóban nemsokára már nagyon könnyen fel lelete ismerni egy csapat lovast, kik neki eresztett kantárral ugyancsak iparkodának az előlük menekülni akaró szekeret elérni: hosszú lándzsáik fénye csillámlott a nap sugaraiban.

— Százat teszek egy ellen, hogy ezek a jó emberek miutánunk igyekeznek oly szerfelett, különben nem kergetnék oly veszettül azokat a szegény jószágokat, szóla ismét Széles uram visszatekintve.

Az üldöző csapat nemsokára annyira megközelíté a robogó kocsit, hogy nyíltan fölismerheték bennök a tatárokat.

De a város sem valami messze volt már, alig pár ezer lépésnyire, ha a ménék addig még kibírnák ez irtózatot versenyfutást, akkor aztán minden nyerve lenne.

Néhány pillanat mulva hallák már az utánok jövő üldözők állati üvöltését, ha ho . . ho ho . . kiáltásait.

— Megállj magyar! — kiálta egy közülök, ki legelől nyargalva, néhány lépéssel megelőzé a többieket s mint kiejtéséből látszott, már magyarul is meglehetősen beszélt.

Gyi te tüzes, ráró, csak kevés ideig még édes jószágaim, akkor aztán jó abrakot kaptok a meleg istállóban!

A város kapuját szerencsésen elérték, de már ekkor a hátok megett levő tatárok sem lehettek tovább jó három vagy négyszáz lépésnél.

Amint a kerítésen belől volt Széles uram, mint ki nagyon jól tudja a járást, egy mellékutczának csapott, míg a tatárok midőn beértek nem látván többé őket kissé megállapodtak tanakodni, aztán mindenik különböző utcán nyargalt végig, feltalálendő a szökevényeket.

Üthették már akkor bottal a nyomokat, Széles uram a zugokon, közökön oly gyönyörűségesen elhaladt, hogy midőn azok nagy boszankodással összejöttek a város közepén, már akkor ők régen ki is pihenték magokat otthon.

Legelőször is azonban Erzsikét öltöztették, egészen más ruhába, aztán Miklós urfi dobta el álháját s izraelita öltönyét, minek következtében ugyancsak éles szemnek kellett volna lenni, mely őt felismerhesse.

A tatár urak azonban nem érték be egyszerűen annyival, hogy nem találják fel a szökevényeket, hanem rárontottak főbíró uramra s kényszerítették, hogy nekik kerítse elő azokat, ha a föld alól is, jól látták, hogy azok ide futottak, tudják, hogy itt lappanganak valahol a városban, el nem mehetek, mivel mindenik kapunál egy egy ór áll, akik feltartóztatnák őket.

A bíró uram először is azt mondá, hogy ő nem tud az egész dologról épen semmit, aztán lehettek azok kiket ő szökevényeknek nézett, becsületes polgár emberek is, kik valahonnan sietve tértek haza, annak a zsidó fajnak csak kellett annyi eszének lenni, hogy ne jöjjön ide, hol bizonyára a legutósó utczai gyermek is rámutatna, azzal végzi pedig beszédét, hogy várjanak másnapig, addig csak őrizzék jól a kapukat, hogy ha csakugyan itt van el ne szökhessék, holnap majd utánna fog látni a dolognak, azonkívül tanácsgyűlést is hirdet, a tanács aztán bizonyára rajta leend, hogy a tatárurak kívánságát, ha csak lehet teljesítsék.

— De nem addig van az, kiabálá a fő murza, hanem holnap reggelre minden leány, legyen az helybeli vagy idegen, legyen a városháza udvarán, majd kiválasztom én aztán közülök, hogy melyik a miénk! A főbíró uram kevés fontolgtatás után ebbe is belenyugovék.

— Hanem nem csaltok ám meg ti hitetlenek, ismerem gonosz álnok sziveiteket, azonfelül tudjátok meg, hogy meg is eskettek benneteket, hogy több leány nincs városokban.

A főbíró ez ellen sem talált semmi kifogást.

A murza ekkor kiment a kapukhoz s ott strázsált másnapig. Egy léleknek sem volt szabad a városból kimenni.

Erdődi uram a tanácsházból egyenesen Széles uramhoz sietett.

— No kegyelmed ugyan megint hozott egy bajt ami szegény fejünkre, azzal a nem tudom miféle leányzóval, — szóla amint belépett mindjárt köszöntés után.

Széles uram Erzsikére mutatott, ki egy ablakmélyedésben magát meghuzva busongott.

— Ugyan tekintsen csak rá, főbíró uram, — szóla — s aztán mondja meg: lehettem volna-e oly pogány lelkű, hogy ezt az ártatlan leányt ott hogyan veszni.

— De már most hát mit csináljunk? tanakodék a főbíró, a murza azt parancsolta, hogy holnap reggelre valamennyi leányzó van a városban mind felczitáljuk a tanácsház udvarára, hogy pedig őt meg ne csalhassuk, meg is akar bennünket esketni, hogy több leány nincs városunkban.

— Ez már baj, — mondá Széles uram nagy homlokát dörzsölgetve.

— Adjanak ki engem tiszteletes bírák uraimék, — szólta a leányka a főbíró elibe lépve, — miattam senki ne szenvedjen.

— Ennél ugyan tehetnénk okosabbat is — mondá a főbíró uram gondolkozva. — Hallja-e kegyelmed, — szóla némi szünet után, vidámult arczal, mint akinek valami mentő gondolat ötlött eszébe — szereti-e a kegyelmed fia igazán ezt a derék leány gyermeket?

Széles uram rábámult a beszélőre, életét teszi érette koczkára s még azt kérde, hogy szereti-e? a a felebaráti szeretetnek sokkal szűkebb korlátai vannak.

— És te édes leányom, — szólta aztán tovább a főbíró, a legigenlőbb feleletnek véve Széles uram hallgatását, — szereted-e valóban a mi Miklósunkat?

A leányka szintén nem felelt ugyan, hanem az arczán előmlő hiborpir eléggé tolmácsolá szűzies keblének érzelmeit.

— Ugy édes nemzeti uram, nincs más mód, minthogy e gyermekek mindjárt, még ma, még ez órában egymáséi legyenek.

Ez ellen ugyan Miklós, ki épen ez utósó szavak alatt lépett be, semmi kifogást nem talált volna, hanem annál többet a másik két érdekelt fél.

— Mielőtt szüleim sorsáról valami bizonyosat tudnék, — s az ő beleegyezésök, áldásuk nélkül? rebegé a leányka.

— Hisz még rajta az iskolapor — ellenveté az apa.

— Én csak tanácsot adtam; kegyelmeden áll, hogy jónak látja-e követni vagy sem? halogatásra azonban nincs idő, még ma mindenek meg kell történni, mert holnap már minden késő lehetne. A mi szüleidet illeti édes leányom — folytatá Erzsikéhez fordulva, — magamra vállalom, ha isten őket életben megtartotta, hogy beleegyezésüket s áldásukat adják tiszta indulatból kötött szövetségtekhez. Miklós pedig tanult már annyit, a mennyi jóra való polgárféle embernek untig elég, az iskolaport majd lekoptatják róla a házasság gondjai és örömei. Ha tehát úgy tetszik, mindjárt megyek a papért, holnap pedig az egész tanács jó lelkesmérettel megesküdhetik, hogy több leány a felgyülteken kívül nincs a városban.

Némi fontolgatás után Széles uram is átlátta, hogy csakugyan ez a legokosabb dolog, mit elkövethet, minek folytán is egy rövid óra múlva, nem hallgatván a nemzeti nagyasszony ellenmondásaira, — kinek legalább egy nap kellett volna, hogy illőleg elkészülhessen a vendégek elfogadására, — tisztetetes Báthory pap uram csöndes ünnepélyességgel öszveköte, öszveeskete az egymást szerető ifju párt a szeretet istenének nevében, hogy legyenek egyek, szeressék és boldogítsák egymást.

Mig a tiszteletes uram az esketést végezte, az utcabiztosok elindulának a városban, házról házra járván a főbíró és tanács nevében, szigoruan megparancsolák minden házigazdának, hogy leányát avagy szolgálóját, vagy bárminemű idegen leányszemélyt, mely vagyon 14—22 évig, más nap reggel a város házához felküldje; másképen nem cselekedvén, mivel ebből a köztársaságnak nagy romlása fogna következni.

(Folytatjuk.)

Közélet.

— „Első helyen a gazdasági ipar felvirágoztatására szükséges eszméket fejleszteni.“

A „Hortobágy“ 7-ik számából különösen e tétel ragadta meg figyelmünket s kötelességet mulasztanánk azt szó nélkül hagyva; valamint kötelességet mulasztanak azok, kik lakostársaink bizalmának bírása, képességük érzete és temérdek jó példa mellett is tétlenül nézik a gazdaság terén ez idő szerint történő mozgalmakat.

Nem hiába teszi Tiszta Kálmán ur teendőink közt első helyre a gazdasági ipar fejlesztését; — kész anyagunk és feldolgozási hiányaink nagy halmaza, határunk irigylt kiterjedése és elhanyagolt termelési viszonyaink, lassúság a gyakorlatban és bizalmatlanság az elmélet iránt, különösen pedig szellemi erők tekintélyes mennyiségének, működési tér hiányában haszon nélkül való elpazaroltatása, megsemmisülése, — mind, mind bizonyítják ama tétel helyességét.

S mikép lehetne városunkban a gazdasági ipar felvirágoztatására szükséges eszméket s magát a gazdasági ipart a leghatályosabban fejleszteni? — Tegledi K. László ur mellett, ki pár év előtt 1000 forintot ajánlott fel egy gazdasági tanszéknek ref. főiskolánkban felállítására, Karap Sándor ur mellett, ki e példát, mihelyt a tanszék felállították, 1000 forinttal követni ajánkozott, az orsz. magyar gazdasági egylet mellett, mely közelebb egy gazdasági mintaintézetnek városunkban felállításáért tett felterjesztést, — megfeleltek e kérdésre Szikszay József ur, ki tavaly 10 aranyos pályázatot hirdetett a debreczeni gazdasági egylet és mintaiskola felállításának kérdésére s számosan, kik egy debreczeni gazdasági egylet alakítását régóta sürgetik s tehetségükkel és áldozatfiliéikkel a közremunkálásra készen állanak; s nincs egyéb hátra, mint kimondani a szót: alakítsunk debreczeni gazdasági egyletet.

Ha gazdálkodóink ily egylet hiányát mélyen nem érzéne: türelemmel vártunk volna, mig akad ékes-szólag hang és megnyerő irányu toll a tévelygők felvilágosítására; de mert biztos tudomásunk van arról, hogy gazdaságaink egész osztálya érzi azt s bizton remélhető, hogy ily egylet közönségünk azon része is sietne részvevésével, melynek részvétlensége ellen a többinek nem méltatlan panasza lehetne, nem tévovázunk a közélet mozzanatait és szükségait figyelemmel kísérvő helyzetünkben kifejezést adni a közohajtásnak s felhívjuk

Szikszay József urat, hogy pályadíjjal szánt, de közbejött körülmények miatt ki nem adatott 10 aranyát egy alakulandó debreczeni gazdasági egylet javára adományozni, —

Tegledi K. László és Karap Sándor urakat, hogy amennyiben adományaik a ref. főiskolától nem elválhatlanok, ha ez — mint pár évi késlekedésből ítélhető — a gazdasági tanszék felállításával tovább is késlekednek, vagy azt épen elejtené, azokat ugyane célra fordítani sziveskedjenek;

Az „István“ gőzmalom és a takarékpénztár társulatot, hogy azon összegből, melyet általában ismert és méltányolt jótékonyáguknál fogva „jótékony“ czélokra szántak, e tovább már alig halasztható s előbbutóbb okvetlenül alakulandó intézet létrehozására is juttassanak egy részt;

Szabó Bálint urat, mint akinek buzgósa, erélye és szervezési tehetsége iránt általános a bizodalom, de különösen mint aki elnöke a debreczeni kertészeti egyesületnek, melyet mi hajlandók vagyunk szükség esetében magvaul tekinteni a gazdaságnak, hogy a lobogót kezébe ragadni és a megalakításra kellő lépéseket haladéktalanul megtenni sziveskedjék; végre

Debreczen város és nagyterjedelmű határának összes gazdálkodóit s mindazokat, kik itt vagy a vidéken Debreczen gazdaságával szellemi vagy anyagi összeköttetésben állanak, hogy az ekép kínálkozandó alkalmat megragadják s egyesülten igyekezzenek létesíteni azt, ami nélkül egész föld-gazdagságunk csak holt anyag, haszon nélkül való kincs: gazdasági iparunk virágzását.

— A debreczeni takarékpénztár f. hó 15-kén tartja ez idei közgyűlését. Ez intézet 1846. július 1-ső napján nyílt meg. A 600 darab 50 ezüst forintos részvény után járó 30,000 forintnak előbb csak fele, később harmadik negyede fizettetett be, az utósó negyed a jövedelemből tartatott vissza. Az 1862. évről készült kimutatás szerint 1,838,321 frt. 55 kr. volt a forgalom, a tiszta nyereség pedig 15,431 frt. 65 kr. A választmány egy részvényre 20 frt. osztalékot hozott javaslatba, 2300 frtot pedig jótékony czélokra véleményezett kiadatni. Ez eredmény magában véve kielégítőnek látszik, de sok kisebb város takarékpénztárához mérve szerénynek mondható. Ennek oka főleg abban rejlik, mert városunkban a betételek aránylag nagyon csekélyek, mutatja ezt a betéti könyvecskék száma, mely az intézet keletkezése óta folyólag jegyeztetik, s még most sem üti meg a 4000-et. Különösen a napszamosok, és cselédek közzül, kik pénzeiket a betétel által ha nem bőven gyarapíthatnák is, de megtakaríthatnák, nagyon kevés számmal vannak, kik ez intézet jótékonyágát igénybe venni tudják. A napszamos örömeitől hagyja egész heti keresményét a lebujokban, mint hogy azt téli időkre vagy agg napjaira megtakarítgatná; a cseléd megszolgált-bére maradványát inkább oda adja kissé nagyobb nyereséget ígérő kofának, vagy cselédtársának, mint hogy a takarékpénztárba betenné; a mesterember egyrésze, munkája gyümölcsén inkább dinnye és tengeriföldet bérel, s észre sem veszi, hogy a bérelt földet maga, s munkasegédjei kapálván, jövedelmező mesterségét elhanyagolja, mintsem veritékével szerzett vagyonát takarékpénztárba betenné, honnan azt midőn üzletéhez szükséges leend, bármikor kiveheti.

Talán nem felesleges fölemlíteni, hogy a takarékpénztár minden 100 frt. után 5 frtot fizet, mit ja-

nuár és júliusban kivehetni, a ki nem vett kamat pedig ugyan e hónapokban a tőkéhez csatoltatván, szintén kamatozik; nagyobb összegtől azonban, föltéve, hogy az egy év előtt vissza nem kívántatik, minden 100 forint után 6 frtot is hajlandó fizetni a pénztár. Kicsinek látszó kamat, az igaz, midőn pénzzük időnkben 20 frtot is megigér a megszorult ember 100 frt. után; de ezer a példa reá, hogy nagyon gyakran a könnyen megigért uzsora után maga a tőke is oda vész, mig a takarékpénztárból, biztosított állásánál fogva a kevésnek látszó kamat pontosan kifizettetik, s ha a betevő kívánja, tőkét is egészen, vagy részben a miut és a mikor akarja, kiveheti.

Mennyi haszna van a takarékpénztáraknak alig megéreghető összegecskének évenkénti betételével, nem szükséges hosszasan fejtegetni, szolgáljon példa gyanánt egy pár. Ha valakinek egy leánya születik s 18 éves koráig egy kis kiházasítási összegecskét szeretne számára megtakarítani, tegyen be például minden év végén a takarékpénztárba 20 forintot, s midőn leánya a 18-dik évet betölti, 660 frtra fog szaporodni tizennyolcz izben betett 20 frtja, a mi különben csak 360 frtot teszen, mert egyáltalában nem kételkedhetünk, hogy az ily évenként betett 20 forinttól s azok tőkésített kamataitól a pénztár választmánya a hat száztólit, jótékonyágot gyakorolni szokott szelleménél fogva megrendeli. Nem minden embernek lévén módja benne, katonaköteles fiáért az 1200 frt. váltságot megfizetni, tegyen be fia születésétől kezdve a takarékpénztárba minden év végén 30 frtot, s huszadik éve beteltével néhány forint hijával együtt lesz lesz 120 frtja, pedig valósággal csak 600 frtot tett be apródonként 30 forintjával. — A ki pedig jobb módban levén, fia részére egyszer mindenkorra 500 frtot betenni képes, már 15 év múlva 1200 frtra szaporodik az, sőt ha fia 20 éves koráig bennhagyja, 1628 frtra szaporodván, a katonaváltság felül még 400 frtot haladó összege is maradand. — Azonban ha netalán meghalna is gyermeke, a betevő mindig visszakapja betett pénzét és szaporúságát. A katonaság alóli kiváltásra szolgáló összeg könnyen beszerezhető a magyar biztosító társulatnál is előnyös mód nyújtatik, csakhogy az apa évszámait határozzák meg az összeget; például egy 30 éves apa biztosítani akarván fia részére az 1200 forintot, évnegyedekenként 13 frt. 23 krt. fizet, mig fia 20-dik évét betölti, és így évenként 52 frt. 92 krt. s így 20 évig 1058 frt. 40 krt. oly előnnyel azonban, hogy ha a gyermek meghal, a halálaig befizetett összeget az apa visszakapja, ellenben ha az apa halna meg előbb, a további díj fizetés megszűnik, s ha bár csak az első 13 frt. 23 kr. fizettetett is be, a fiu a biztosított 1200 forintot 20 éves korában minden hiány nélkül kezébe veszi.

Ily előnyt takarékpénztárunk ily intézményei hiányában jelenleg nem nyújthat, de mindenesetre jótékonyágot élvezhet pénztárába apránként betett összegei megtakarításaért szegény és gazdag, ki megelégedve a mérsékelt gyümölcsözéssel, fáradtsággal szerzett vagyonkáját az oly gyakran meghiusulni szokott uzsora reményében veszélyeztetni nem kívánja. Tegyük be tehát nélkülözhető filléreinket a takarékpénztárba, honnan azt, midőn szükségünk leend reá, megtakarítva s szerényen meg is szaporodva, bármikor is kivehetjük.

— Néhai Tisza Lajosné temetése roppant számú gyásztisztelegők jelenlétében, a boldogult érde-meiehez méltó ünnepélyességgel tartatott meg Geszten, hol Debreczen értelmisége is képviselve volt s Révész zseink tartottak gyászbeszédeket. — Adjon isten e hazának a megboldogulthoz hasonló nőket minél nagyobb számban!

— Azon aggodalom megszüntetésére, melyet egy debreczeni levelező elhamarkodott tudósítása okozott, sietünk örömmel tudatni, hogy főtiszt. Balogh Péter superintendens ur, ki veszélyesen beteg nem is volt, betegségből egészen felüdült.

— E héten került a debreczenvárosi Tanácsnál tárgyalás alá és legközelebb eldöntetik egy igen nagy figyelmet érdeklő ügy, a légszeszvilágítás ügye. Vállalkozó Riedinger L. A. augsburgi gépgyáros, ki ez idő szerint 26, többnyire olasz és schweiczi várost lát el légszesz lánggal. (Itt az alkalom, hogy az augsburgi néni ke bizonysítsa, hogy Magyarország legmagyarabb városa Augsburgból nyeri a világosságot.) — A feltételek pontjai következők: 1. Mind a légszeszgyárt, mind a 60,000 folyó lábnyi hosszú alagszóvezet, 400 darab utcái lámpával együtt a vállalkozó, saját költségén állítja elő. — 2. A szerződés 30 évre kötöttek. — 3. Egy utcái lámpa világának összes ára egy éjre 13 uj kr. — Egy 3 stearingyertya világával felérő magánházi légszesz láng, egy órára 1 $\frac{1}{10}$ krba kerül. — 5. A színház s egyéb középületek 10 száztólit engedményt élveznek. — 6. A légszeszt a vállalkozó tetszése szerint fából, kőszoborból készítheti; csakhogy a láng fehér színű és szag-

nélküli legyen. — 7. A vállalkozó köteles ugy intézkedni, hogy a légszuszítógás már ez évi november elsején megkezdethessék.

Megjegyzendőnek tartjuk, hogy előleges számítások szerint a vállalat mintegy 245,000 frtot veendő igénybe.

— F. hó 4-dikén kertészeti egyesületünk választmányja, az alakítandó kert ügyében a helyszínen ülést tartván, a tervrajz közül általános többséggel a V a s Pál ur által összealkotottat fogadta el.

— F. hó 5, 6, és 7-dik napjain magánvizsgák tartottak zenedékben, melyek eredménye a szülék és ügybarátok várakozásának megfelelt, s ez intézet iránti általános bizalmat megszilárdította.

— A debreczeni kertészeti egyesület f. hó 3-kán tartott választmányi ülésének határozata folytán, értesítjük mindazon egyesületi tagokat, kik az egyesületi kert falkolájának névsorát ez ideig meg nem kapták, hogy az említett névjegyzéket választmányi tag Kovács János tanár urnál, szerdán és szombaton déli 11—12 óráig még mindig átvehetik.

— Alkalmunk volt a napokban helybeli fényképész és vegyész Szentkúty Antal ur fényrajzi műteremét megsejmelhetni. Szentkúty, ki magát több évig külföldön tökéletesítgeté a fényképészetben, városunkban végképen megtelepedett s itt egy idő óta szép sikerrel tesz eleget a közönség kíváncsainak. Hogy azonban a cél és igényeknek méginkább megfelelhessen: közelebb igen jeles, kettős tárgylencsével ellátott gépet hozatott külföldről, mely géplátogatási jegyalakban négy képet ad egy ülésre; egyszersmind a közelgő pünkösztre izletes fényírdát szándékozik építtetni, s ugyanakkorra Párisból jeles szakértő segédet is szerződöttetett maga mellé. Jelenlegi fényírdája Széchenyi utcán 1780. sz. a. van.

— Érdekelheti olvasóinkat a biharmegyei gazd. egyesület vasuti bizottmányának következő végzése, melyet biz. tag Nagy Lajos indítványa folytán, a debreczen-nagyvárad vasutvonal természetes iránya helyreállításának ügyében, m. hó 2-ki ülésében hozott:

„Amennyiben a nagyváradi-debreczeni szárnyvonal létesítésére nézve, már a debreczeni ipar kamara megtevé a kezdeményezést, a vasuti bizottmány is mindenkor kötelességének tartandja, hogy ezen Biharvármegyének egyik fontos ipar ágát, a borászatot tetemesen emelni ígérkező forgalmi vonalt, társadalmi közrehatásának egész súlyával támogassa. — S ezt annál szivesebb örömmel teljesíti, mennél biztosabb hittel remélhető: hogy a debreczen-nagyváradi vonal, Szatmár és Máramaros felé a határokig folytatva, egy nagyobb szerű kiviteli kereskedés közegének kiegészítő részét alkotandja.“

— Közelebb mult kedden piacunkon hallatlan nagy kelete volt a — petrezselyemnek. Ugyanis bizonyos bécsi zöldségáros Brünnből szállított hordókban nagy mennyiségű petrezselyemgyökeret s fontonkint 10 krjával, a volt a szerencsés aki kaphatott. Bezzeg nem gondolták a jó derecskeiek, még csak pár év előtt is, — midőn csaknem jó szóért adták a zöldséget, — hogy még oly idő is jó, melyben a külföldről hozzák Debreczen szükségletére a petrezselymet. Nagyon örülnék, ha ez idegenek nyomán általános divatba jönne piacunkon a fonton mérés. A dolog mindenestre megfontolandó és nem csekély fontossága.

— A Tizenháromvárosról ezelőtt pár nappal, f. hó 5-kén egy 14 éves leánykát temettek el, ki magát kötéllel végezte ki. Csak harmadnap mulva találtak meg a padláson, hová magát felakasztá. Mint mondják, elmeháborodásból keletkezett öngyilkossága.

— Ugy látszik a tolvajság napi rendre kezd jönni városunkban is. Alig említők lapunk közelebbi számában, hogy mesterutcán lakó egyik polgártársunknak házhéja fölveretett, midőn ismét arról értesülünk, hogy ugyanazon éjjel Glósz J.-tól (Péterfia 850. sz. a.) mintegy 50 frnyi értékű fehérneműt, azonkívül vasedényeket s nejének ruháit stb. lopták el. A tolvajok az ablakot törték be s úgy jutottak a szobába. A háziak észrevették ugyan a zörejt, de midőn okát firkészték, a tolvajok már ellillantak.

— Nem rég emlékeztünk két óriási sertesről, melyek Czegléd-Dombutczán lakó egyik polgártársunk udvarán fogyasztják a tengerit. E csodaállatok még most is egészségnek s jó étvágnak örvendenek, s ez idő szerint mintegy 15 mázsát nyomnak.

— A debreczenvárosi törvénytörvénykönyvél közelebb Heinrich I. és Pap K. ellen nyitott csőd.

— Ismét tüzvészről kell megemlékeznünk. (Sajátságos, hogy Debreczenben ha tüzvész történik, azt rendszeren több is követi; mintha azon közmondást akarná igazolni, hogy a baj nem jön egyedül.) F. hó 3-dikán a váradutczai ujsoron égett le két nádas ház, s egy harmadiknak a teteje leveretett. — A három közül csak egy volt biztosítva. — A tűz egy óra támadt, a tulajdonos távollétében. — Az első emberek vitték a színhelyre, Stribernyi rézöntő udvarából, hol igazítás végett volt. — F. hó

6-dikán délben pedig kismesterutcán egy udvar hátralján fekvő nádas épület gyuladt ki, s alig egy óra alatt a 3-dik szomszéddal együtt porig égett. Ez alkalommal ismét szemtanúi valánk azon igen méltánylandó oltási erélynek, mely nálunk a rendszert pótolja. Így 3-kán egy fonott lombár, egy lépésnyi távolban a megégett háztól, épen maradt, egy ház pedig a tanuló ifjuság bátor munkássága mentett meg a végelhamvadástól. A 6-diki tüznél ismét a tanuló ifjuság erélye működött jó sikerrel, s támogatva a mindenfelől gyorsan érkezett fecskendők és munkás kezek által, nagy szélben és nádas épületek közt csaknem egy városrészt mentett meg az elhamvadástól.

Megdöbbenve kérdezzük azonban az illetőktől: hogyan gyuladhatott ki 3-kán a kismesterutczai ház, mely az azelőtti napon már kigyuladt, s csak gyorsan alkalmazott oltás mellett mentetett meg? Meg volt-e itt téve mindazon intézkedés, mely tüzvész után elkerülhetlen és az egész világon szokásos? állítottak-e ki örök s nem ezek hanyagsága okozta-e az újabb nagy veszedelmet? — Egyszersmind kérdezzük: megkapta-e méltó büntetését a hanyag toronyőr, vagy mi okon kondult meg a vészharang csak a vész elmúltával? mert csak nem minden harangot egyszerre reparálnak tán?

— Tegnap reggel egy rab szökést kísérelt meg a városi háziportánokból, azonban — bár a vasat lábáról s hajuszát leszedte, és oltózetét hirtelen elváltotatnia sikerült, — már a városház előtt elfogott.

— Bihar. Febr. 1863. Alacson téren a domb is hegynek tartja magát.

E keleti közmondás fejtheti csak meg, miért, hogy a mi alacsonyságunkban, magunkról beszélve, az olvasó közönséggel észrevételni akarjuk, hogy et nos sumus.

— És valóban ha meggondoljuk, hogy 420 házzal és alig 2000-et haladó népességgel bíró kis községünkbe a „Vasárnapi U. Politikai U. Független, Vezér, Religio, Néptanító lapja, Népbarát, Üstökös, Családikör és Ország“, egyegy, — a „Bihar“ pedig 3 példányban, — tehát összesen 14 hirlap és egy folyóirat jár! — talán nem egészen ok nélkül képzeljük magunkat — ha nem is hegynek, sőt nem is dombnak, hanem csak — hogy mégis egy kis magasságunk legyen, legalább vakandok turásnak. — A hirlapok járatását illetőleg megjegyzendőnek vélem, hogy a „Független“ felsőbb rendelkezés következtében, de a mi zsebeinkre jelenik meg; tehát ez is aféle „önkéntes“ civilizatio, amely ha üdvös és jó volna is, gyanut gerjeszt az emberben. Aztán meg lakosainkra nézve, — akiknek kedveért volna talán ezen hirlap megrendelve, — a mivelt közönséghez mért irmodoránál fogva, élvezhetlen; következésképp a község asztalán hever felbontatlanul, vagy legalább olvasatlanul. El lehet rá mondani, hogy felül ég a gyertya, de alatta sötét van. — Második megjegyzésem az, hogy az érintettem hirlapok közül 5 példányt maga a r. kath. egyház és iskola járat. Valóban szép és követésre méltó példa. — De hát a protestans, — és itt majoritást képező egyház és iskola járat-e? és mennyi? avagy minő lapokat? — Ha kérni valaki, ez uttal reá nem felelek. Hanem talán máskor.

Községünk egyébiránt az irodalom iránti részvétén felül, a szellemi és anyagi haladásnak azáltal is némi kis jelét adhatja, hogy a biharmegyei gazdasági egyesület, az első felszólításra 5 alapító s több rendezés és évdijas tagot nyert kebelünkéből. Ily kicsiny községből mint a miénk, ez mindenestre kielégítő. Bár csak hasonló arányban követnének bennünket más községek, úgy — nemzetünket, nyelvünket, irodalmunkat s jövőnkét biztosító semmi üdvös célra tett felhívás a pusztában elhangzó szó nem maradna.

A protestans hitfelekezet részéről 140 iskolaköteles gyermek közül, alig egy harmada jár az iskolába, — míg a kath. felekezetbeli 63 iskolaköteles gyermek közül — talán egy sem hiányzik. — Avagy nem kézzel fogható tanúsága-e ez annak? hogy ha komolyan akarjuk nevelni fajunkat, a szabad iskoláztatás üdvös rendszerét kellene egyházközségi autonómiainkban meghonosítani; — s hogy mig ezt el nem érjük! addig a szegény ember hiába van meggyőződve az iskoláztatás szükségéről, — az előjáróságok hasztalanul erőlködnek azt sikeresíteni és előmozdítani; — a szegény ember azt mondja, hogy külön külön czimek alatti terhelésekkel erszénye véglegesen kimerült és ha nem bírja gyermekét iskoláztatni, azért reá legalább ketonai exekutio nem megy.

Volna nekünk vasárnapi iskolánk is. Sokat ígéro hévvel alakult meg. Azonban ernyedni kezd; — nem tudom azért-e? mert a tanító nem képes a tudományok örök életvizével ellátni a szomjuhozókat? — vagy pedig a részvétlenség férgé rágódik ez üdvös intézmény gyökerén? Annyi bizonyos, hogy megalakulásakor 75 tagnál többet számlált, kik magok kérték, hogy az alapszabályoktól el térve egy héten ne egy, hanem három napon is leckét vehessenek.

A himló erősen garázdálkodik nálunk, áldozatit különösen a gyermekek sorából szemelvén ki. A gyufamánia is elhatott községünkbe. Egy szegény özvegynek két felszerült gyermeke volt, fiú és leány, A fiú 3 évvel ezelőtt a toronyból ugrott le, a leány pedig a napokban gyalázatától menekülendő gyufát ivott és 24 óra mulva meghalt.

A bihari hágó alatt a napokban mintegy 30 borszéki ujoncz román dalia megtámadott négy öreges p. tamási magyar embert és vitézségüknek sikerült is kettőt ezek kívül agyon verni. Ezen vitézek fogják majd meg menteni . . . . . hogy mit? azt már az isten tudja. — Szelle Károly.

— Verespatak. 1863. Jan. 29. — Verespatak az erdélyi nyugoti havasok között Abrudbányától nem messze s mintegy 2000' nyira fekszik a tenger tükre felett. Népe vegyesen magyar és román, kik mindnyájan a bányászat után élnek. Nevezetességei: a Csetátye és a közelékvő világhírű bazalt szirt — a Detonáta. E nevezetességek le vannak Jókai és Kövári által írva és jellemezve.

A verespataki lakosság nagyobb része a román elemet képviseli, de azért az itteni kevés magyar ugy megőrizte és őrzi nemzetiségét és hazafiságát, miniat akár ott önkönl a végtelen rónaságon. Különbben pedig van itt egy család, még nagyon fiatal, de azért a családfőt mégis ugy szólítják, hogy „Mócsi bácsi.“ És valóban, fiatalsága dacára kiérdemelte ezen csupán a tisztelet és becsülés szülte czimet; mert hazafiaságra nézve, mindig az elsők között van, a szegénység valódi gyámola és a szellemileg szegényebeknek, hú tanácsadója. Mócsi bácsi neje mindenben osztozik szeretett férjével és amennyire jó házi nő, ép annyira letkes honleány. Mégcsak egy mondani valóm van e családról t. i. nyáron át itt sok kéjutazó jár, külföldről ép ugy, mint a Királyhágón-tulról, kik többnyire Mócsi bácsiékhoz szállanak, mert a környéken általános ismert vendégszerető házhoz utasittatnak, hol aztán oly patriarchalis igazi magyar módon fogadtatnak, hogy van mit beszéljenek otthon. — Ép olyan magyaros természetű az itteni társas élet is. Az egyes családok egymást felkeresik s míg a férfiak pagátfogdosás, (ez is patriarchalis foglalkozás? — Szerk.) hirlapolvasás, pohár bor és közös dolgok feletti beszélgetés között töltik el a hosszú téli estét, addig a nők, házidolgairól, irodalomról stb. társalognak. Még egy körülményt kell megemlítenem, mely valóban követésre méltó példánul vehető. Itt t. i. alig van hajadon. És miért? azért mert itt alig van fiatal ember aki 23 — 24 éves korában meg ne nősülne. S ez valóban így szükséges és jó. R. I.

Helyreigazítás. — E lap 8-dik számában a legelső tétele következőkép kérjük olvasni: „A mai korban a nemzeteknek a fennmaradást és befolyást csupán szellemi miveltés és anyagi jólét biztosíthatja.“

Színház.

Febr. 27. Budai Apraxin Julia első fellépőül: „A szigetvári vértanú“ első felvonása. Ezt követte „Az első beteg“ és „A gyertyatartó“ egy felvonásos vígjáték. A „vértanú“-ban erőteljes mély hangja és Anna gyönyörű szerepét illusztráló érzésével, az új vígjátékban pedig oly mestenképpen elegancia és főrangú finomsággal lepett meg a vendégművésznő, minőt színpadon még nem láttunk s amelyet tanulni alig lehet. — Nagy szegénységre mutat, hogy a középső vígjátékban Foltényinek a rekedtség legmagasb fokán álló hanggal is fel kellett lépnie s tapintatlanságra a rendezőség részéről, hogy e körülményért a közönség elnézését nem kérte.

Febr. 28. Budai Apraxin Julia második fellépőül: „Bánk bán.“ — Nem akarjuk állítani, hogy B. A. J. kész művésznő volna, de hogy tehetsége, még pedig tragikai tehetsége van, ezt tagadni nem lehet; s ha nyelvünk tiszta kiejtését magáévé tennie sikerül, gyöngye lehet színészetünknek.

Márt. 1. „Parlagi Janesi.“

Márt. 2. „Stradella.“

Márt. 3. „A bravó.“ — Felvonások közben Odrováz Jankovszka k. a. énekművésznő fellépte.

Márt. 4. „Angyal és daemon.“ — Odrováz Jankovszka k. a. 2-dik fellépte.

Márt. 5. „A mama.“ — Odrováz Jankovszka k. a. 5-dik fellépte.

Márt. 6. Népelőadásul: „A peleskei notárius.“ — Odrováz Jankovszka k. a. 4-dik és utolsó fellépte. — A kisasszony megnyerő alak és ifjuság mellett igen szép hangalappal rendelkezik, de legnagyobb előnye, hogy dalaiba életet tud önteni. Ennek következtében, lengyel dalai pedig „Busul a lengyel“ és „Nincs még oda Lengyelország.“ első ízben szokatlan elérékenyülést, másodikban pedig leirhatlan lelkesedést idéztek elő — A kisasszony tökéletesen meghódítja magának közönségünket s számtalan taps, kihívás és virággal jutalmaztatott.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
Szerkesztő: Illés György.

Értesítés.

A debreczeni kertészeti egylet választmánya, az általa eddig, az egyl. alapszabályok értelmében tett gyümölcs észlelések nyomán általános tenyésztésre minden tekintetben érdemeseknek s ennél fogva a közönség tudására hozandóknak s ekint ajánlhatónak az itt alább következő gyümölcsfajokat találta.

(Lehetnek ugyan s vannak is más tenyésztésre méltó gyümölcsfajok is, de a választmány jelenleg csak azokat tartotta általános tenyésztésre ajánlhatónak, melyekről saját észleletei nyomán ez ideig kielégítő tapasztalást szerezhetett.)

E gyümölcsfajok tehát a következők:

Almák.

1. Angoltéli arany pármén. Az anyafa a főiskola s illetőleg az egylet tőczóskerti faiskolájában.
2. Nő-ranét. Dalmy Károly, Szabó Lajos és Király Mihály urnaknál.
3. Simonffy piros. Révész Bálint és Simonffy Imre urnaknál.
4. Párizs alma. Bognár György és Kovács János libakertbeni kerttulajdonosnál.
5. Czitrom alma, téli. Kovács János tanár urnál.

Körték.

1. Ferdinánd korona örökös, téli. Az egyletnél és Tamási Károly uroál.
2. Vilmos körte, nyári. Az egyletnél és Forgács Sándor urnál.
3. Téli esperes körte, vagy más néven Lauer husvéti vajkörtéje. Az egyletnél és ifjabb Bácsi László urnál.
4. Armin körte, téli. (nedves földbe való) Szabó József tanító urnál.

Szilvák.

1. Zöld ringlót. Az egyletnél.
2. Sárga Mirabella. Az egyletnél.

Kajszin baraczk.

Nógrádi kajszin baraczk. Ifj. Bácsi Lászlónál.

Őszi baraczk.

Hasonlíthatatlan. (Incomparable) Az egyletnél.

Tudomásul.

Van szerencsém úgy a városi mint a vidéki t. hölgyeket tisztelettel értesíteni, hogy általam a nagyverdei fürdőhelyiségben illő kényelemmel ellátott, czélszerűen felszerelt s már a t. cz. közönség használatára át is bocsátott „g ö z f ö r d ő“ számukra mártól fogva hetenkint két nap, jelesül kedden déli 12-2 óráig, és csütörtökön reggeli 9-12 óráig nyitva áll.

A fürdeni kívánó t. hölgyek kényelme tekintetéből a mondott napokon és időben az „Aranybika“ vendéglőből társas-koesi induland. — Vitelbér egy személytől 10 kr.

Egyszeri fürdés ára az ahoz szükséges ruhákkal együtt 80 kr. — Bérleti ár 12 fürdőre, — mit az illető tetszése szerinti napokban használhat, — 8 aft.

Debreczen 1863. Mártius 7.

Fehér Hermann
nagyverdei fürdő bérelő.

60-dik ÁRJEJYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	14	frt.	—	kr
B. ugyanaz apró	14	„	—	„
C. dara középszerű	12	„	—	„
0. királyliszt	13	„	—	„
1. lángliszt	11	„	80	„
2. montliszt	10	„	80	„
3. zemlyeliszt	9	„	80	„
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8	„	—	„
5. ugyanaz 2-dik „	7	„	—	„
6. barnakenyérliszt	5	„	40	„
Kétszeresliszt	6	„	30	„
Rozsliszt 1-ső rendű	7	„	20	„
Rozsliszt 2-dik rendű	4	frt.	80	kr.
00. árpakása	14	„	—	„
0. árpakása	13	„	—	„
1. árpakása	11	„	—	„
2. árpakása	9	„	—	„
3. árpakása	6	„	50	„
4. árpakása	6	„	—	„
Árpaliszt	2	„	40	„
Dercze	2	„	40	„
Lábliszt	2	„	40	„
Korpa	2	„	—	„
Buzaalj	2	„	80	„

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lesfizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszajuttatja.

Debreczen 1863. Febr. 1.

Piaczi árak.

	Buza.		Kétszeres.		Rozs.		Árpa.		Zab.		Tengeri.		Marhalus.
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	
Debreczen. Márt. 5.	3	60	5	—	2	20	1	80	1	40	2	40	17
Pest. Márt. 5.	4	5	—	—	2	57	2	—	1	60	2	30	—
Nagyvárad. Márt. 5.	3	20	2	50	2	5	1	80	1	40	2	20	—
Nyiregyház. Márt. 5.	2	90	—	—	1	95	1	70	1	37	1	85	—
Tokaj. Febr. 27.	3	20	3	—	2	—	1	70	1	20	2	—	14
N. Károly. Febr. 25.	2	60	2	10	1	60	1	50	1	25	1	80	13
Érmihályfalva. Márt. 5.	2	80	2	2	1	90	1	80	1	40	2	—	13
N. Bajom. Febr. 27.	3	20	2	80	2	—	2	—	1	50	2	40	11
Miskolcz. Febr. 26.	3	10	2	40	2	20	1	60	1	10	1	65	—
Eger. Febr. 27.	3	30	2	95	2	20	1	60	1	40	1	85	—

Bécsi börze. 1863. Márt. 5. — Egy cs. arany 5 fr. 48 kr. — Ezüst 144 fr. 25 kr.

Meghívás.

A debreczeni „István“ gőzhengermalom társulat 1863. márczius 22-kén d. e. 10 órakor a polgári kaszinó terében közgyűlést fog tartani, melyre minden részvényes meghívatik.

Debreczen. 1863. márczius 4.

Vincze Viktor
társulati jegyző.

Komlóssy Imre
társulati elnök.

Felhívás.

A debreczeni Takarékpénztár t. cz. részvényesei a f. évi márczius 15-dikén d. e. 10 órakor a pénztár helyiségében tartandó közgyűlésre, a választmány f. évi febr. 22-dikén kelt határozata folytán tisztelettel meghívatk. — Debreczen. 1863. Febr. 23.

Komlóssy Imre
elnökigazgató.

Táy Gusztáv
jegyző.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán. — Érvényes az 186²/₃ télihavakra.

II. Kassa és Nagyváradszéki	III. Kassa és Nagyváradszéki	IV. Arad és Pécsi
Bécs . . . . . ind. 8 óra — perc este	Kassa . . . . . ind. 5 óra — perc reg.	Arad . . . . . ind. 9 óra 33 perc déle.
Pest . . . . . „ 6 „ 25 „ reg.	Forró-Encs . . . . . „ 6 „ 25 „ „	Csaba . . . . . „ 11 „ 59 „ „
Czegléd . . . . . „ 9 „ 27 „ „	Miskolcz . . . . . „ 7 „ 52 „ „	Mező-Túr . . . . . „ 2 „ 20 „ délu.
Szolnok . . . . . „ 10 „ 27 „ „	Tokaj . . . . . „ 9 „ 35 „ „	Szolnok . . . . . „ 4 „ 18 „ „
Püsp.-Ladány . . . . . „ 1 „ 26 „ délu.	Debreczen . . . . . „ 12 „ 12 „ délu.	Czegléd . . . . . érk. 5 „ 31 „ „
Debreczen . . . . . „ 3 „ — „ „	Püsp.-Ladány . . . . . „ 1 „ 45 „ „	Pest . . . . . „ 8 „ 37 „ este
Tokaj . . . . . „ 5 „ 25 „ „	Szolnok . . . . . „ 4 „ 44 „ „	Bécs . . . . . „ 6 „ — „ reg.
Miskolcz . . . . . „ 7 „ 24 „ este	Czegléd . . . . . érk. 5 „ 41 „ „	
Forró-Encs . . . . . „ 8 „ 44 „ „	Pest . . . . . „ 8 „ 37 „ este	
Kassa . . . . . érk. 10 „ 27 „ „	Bécs . . . . . „ 6 „ — „ reg.	
Püsp.-Ladány ind. 1 „ 58 „ délu.	Nagyvárad . . . . . ind. 10 „ 6 „ déle.	
B.-Ujfalu . . . . . „ 3 „ 13 „ „	B.-Ujfalu . . . . . „ 11 „ 34 „ „	
Nagyvárad . . . . . érk. 4 „ 38 „ „	Püsp.-Ladány érk. 12 „ 48 „ délu.	
	Czegléd . . . . . „ 5 „ 41 „ „	
II. Arad és Pécsi		
Bécs . . . . . ind. 8 óra — perc este		
Pest . . . . . „ 6 „ 25 „ reg.		
Czegléd . . . . . „ 9 „ 37 „ „		
Szolnok . . . . . „ 10 „ 59 „ „		
Mező-Túr . . . . . „ 12 „ 34 „ délu.		
Csaba . . . . . „ 3 „ 3 „ „		
Arad . . . . . érk. 5 „ 20 „ „		

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.
A debreczeni vásárok alatt Czegléd és Debreczen között, a cs. k. szab. osztrák állam vasut társaság személy-vonataihoz csatlakozólag, a személyvonatok naponkint kétszer közlekednek.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Arad—Soeben. — Indulás Aradról naponkint este 6 órakor — Érkezés Aradra naponkint reggel 5 órakor. — (Az utasok felvétele nincsen korlátozva.)
Nagyvárad—Kolozsvár. — Indulás Nagyváradról naponkint este 6 és fél órakor. — Érkezés Nagyváradra naponkint reggel 6 és három negyed órakor.
Nyiregyház—Szathmár. — Indulás Nyiregyházról vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor. — Érkezés Nyiregyházra hettőn, szerdán és szombaton reggel 2 órakor.
Nyiregyház—Beregszász. — Indulás Nyiregyházról naponkint reggel 7 órakor — Érkezés Nyiregyházra naponkint este 5 órakor.
Nyiregyház—Nagybánya. — Indulás Nyiregyházról hettőn, kedden, csütörtökön és szombaton este 6 órakor. — Érkezés Nyiregyházra vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken reggel 2 órakor.
Tokaj—S. A. Ujhely. — Indulás Tokajból naponkint este 7 órakor. — Érkezés Tokajba naponkint reggel 4 és fél órakor.
Kassa—Lőcse. — Indulás Kassáról naponkint éjjeli 1 órakor. — Érkezés Kassára naponkint éjjeli 12 és egy negyed órakor.
Kassa—Premszl. — Indulás Kassáról szerdán és szombaton délután 2 órakor. — Érkezés Kassára hettőn és pénteken délelőtt 10 órakor.
Kassa—Szigeth. — Indulás Kassáról naponkint éjjeli 11 és három negyed órakor. — Érkezés Kassára naponkint éjjeli 12 óra 50 percikor.
Kassa—Munkács. — Indulás Kassáról naponkint éjjeli 11 és háromnegyed órakor. — Érkezés Kassára naponkint éjjeli 12 óra 50 percikor.

Az igazgatóság.

1863.	Utazók száma	Uti podgyász gyors és teheráru	B e v é t e l		Összesen
			forint	kr	
	23,939	328,037 76	58,591 75	2,774 09	95,777 29
	28,148	276,201 16	62,141 58	3,854 17	85,049 98
	52,087	604,238 92	120,733 33	6,628 26	180,827 27
Febbruár . . . havában	25,575	357,689 09	57,861 03	3,585 81	106,903 53
Január 1-től Január végéig	28,943	470,268 95	69,368 14	5,064 58	142,823 97
Összesen:	54,518	827,958 04	127,229 17	8,650 39	249,727 50
					385,607 06

Kimutatása
a csász. kir. szabadalm. tiszavidéki vasut üzlet-bevételeinek.

Kiadó szállások. *)

1. — Piacutca 2135 sz. a. — Egy bolt, mellette három lakszoba, alatta pincze. — Ugyanott: öt, egymásbanyiló szoba külön vagy együtt. — Érkekezhetni az ott lakó tulajdonossal.
2. — Czegléd-Széltutca 2465 sz. a. — Két szoba, konyha és kamarával. — Érkekezhetni a helyszínen.
3. Czeglédutczán 22. sz. a. egy emeleti szoba, előszobával; bolt mellékszobával, magtár és pincze. Érkekezhetni Bészler Lajossal, hatvan. 1560 sz. a.
4. A péterfiai külvároson 5246 sz. a. 5 szoba, konyha és bolt. Érkekezhetni czegléd. 62. sz. a.
5. Piacutca 1588 sz. a. Két vagy három emeleti szoba az utcára. A ház alatt egy kis bolt. — Érkekezhetni helyben.
6. Nagycsapótcza 504 sz. a. Több szoba és konyha, egy vagy két osztályban. — Érték. Orbán Péter ügyvéddel, Battyányi u. 2556 sz.
7. Kismesterutczán 1120. sz. Egész udvar több szoba, kamara, istálló, kerttel stb. — Érték kismesteru. 1109 sz. a. a tulajdonossal.

*) E rovatban folyvást elfogadunk közléseket. Egy udvarban levő bármennyi lakrész közlésének ára: ha csak egyszer közöltetik 25 kr, ha háromszor közöltetik, minden közlésért 20 kr, ha tízszer közöltetik, minden közlésért 15 kr. — A «H.» kezelsége.

A cs. kir. tiszavidéki vasut igazgatósága.

HIRDETMÉNYEK.

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényszéknek 1863. évi febr. hó 3 n. 2043. szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, mikép Koszorus Ferencz debreczeni lakos, mint felperes részére Óri László és neje Kovács Juliánától mint alperesektől 369 frt 26 kr. váltói tartozás s járulékaik erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen házbutor, ágynemű, konyhabeli és ruhaneműek, stb. nevezett alperesek helybeli Csapóutcza lakásán folyó évi márt. hó 9. napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján készpénz fizetés mellett el fognak adni. — Mire a venni kívánók meghivatnak.

Debreczen. 1863. Márcziushó 2.

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

4788.
1863.

V. B. Árverési hirdetés.

Özvegy Genesi Jánosnének Genesi István részére bírói végrehajtás útján lefoglalt 99 frt 60 krajczárra becsült ingóságai és egy hordóban 400 iteze 3 éves Szentimrei hegyibóra a folyó évi márczius hónap 19-kén reggeli isteni tisztelet után és ha szükség folytatva délután is Fűvészkeruteczán a jelenleg Pap László által bérelt csapóútcza udvarán tartandó közönséges árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőknek el fognak adni.

Debreczen. 1863. Márczius 1.

Kiss Imre m. k. főjegyző,
mint kiküldött végrehajtó.

1—2

Árverési hirdetés.

Az özvegy Genesi Pálné asszony esődtömegéhez tartozó mihályfalvi két urbéres telek folyó márczius 18-kán dél előtti 9 órakor, — az érkeserői birtok 19-kén dél előtti 9 órakor az illető község házáknál, — végre a tormási pusztabeli birtok 30-kán dél előtti 10 órakor Balvány község házáknál tartandó közárverés útján Aprilis 1-ső napjától számítandó egy évre haszonbérbe fognak adni. A föltételek iránt addig is értekezni lehet Debreczenben tömeggondnok Dalmy Károlylyal.

1—3

Árverési hirdetmény.

A ref. egyház összes vagyonához tartozó Székely Dienes ház, az Ephorium és az Ispótyly ugynevezett Szegények malmái 1863. évi Pünkösöd 1-ső napjától számított három egy- mándó utáni évekre folyó év márczius 21-kén reggeli 9 órakor az Egyház tanács termében tartandó nyilvános árverésen bérbe fognak adni, mely árverésre a szükséges bánom pénzrel ellátott bérleti kívánók meghivatnak.

Az árverési feltételek az Egyház pénztári hivatalnál mindenkor megtekinthetők.
Debreczen. 1863. Márczius 5.

Medgyaszay Imre
a ref. egyház aligondnoka.

JENEY FERENCZ

urnál, mint a trieszti k. sz.

Azienda Assicuratrice főügynökénél Debreczenben

főtéren 2142-dik szám alatt,

tűz- és jégverés ellen,

azonkívül az életbiztosítás minden módzataiban, nevezetesen:
kiházásításra, halálesetre stb. stb.

lehet biztosítani.

A magyarországi képviselőség

1—3

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényszéknek 1863. évi februárhó 26. n. 2310 sz. a. kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, mikép Guttman Mór helybeli lakos mint felperes részére Kiss József helybeli lakos mint alperestől 109 frt 39 kr. s ismét 48 frt váltói tartozás s járulékaik erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen házbutorok s kész asztalos munkák nevezett alperesnek helybeli Kismesteruteczai lakásán s Nagyesapóutcza raktárban folyó évi márt. hó 10 napján d. u. 5 órakor nyilvános árverés útján készpénz fizetés mellett el fognak adni. — Mire a venni kívánók meghivatnak. — Debreczen 1863. márcziushó 5.

Mocsy József

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

1—2

„BIHAR“

czimű Nagyváradon hetenkint kétszer megjelenő politikai, kereskedelmi és társadalmi lap

a biharmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye

Györfly Gyula szerkesztése mellett, az eddig tanusított szabadelvű irányban jövő januárhó 1-től kezdve második évi folyamába lép.

Előfizetési árak:

Egy évre 10 frt. fél évre 5 frt. évnegyedre 2 frt 50 kr.

Az előfizetési összegek alólirt kiadóhivatalához bérmentve küldendők.

A „Bihar“

kiadó hivatala. Nagyváradon, Sasutczá 12. sz.

Fris veteménymagvak.

Alólirt ajánlja konyha és virágkerti, valamint gazdasági veteménymagvait a t. cz. közönség figyelmébe. Nem különben elfogad a Fleischmann és Wéber (előbb Mayr Károly) mag és növénykereskedést illető megrendeléseket, minden a gazdasághoz, konyha és virágkertészethez megkívántató mag, hagyma, gyökér és növényre.

Gaszner Károly
fűszerkereskedő Debreczenben.

Koncz Lajos

Debreczenben a piac és rózsatér szögletén mélt. gr. Dégenfeldház alatt

Ajánlja 27 éves óta legjobb hirben álló, valamint jelen idén legfrissebb és legbiztosabb mindenféle gazdasági, konyhai s kerti

vetemény és virágmagvait

valamint selyem, gyapju s pamut

kézmű és rövid-áru czikkjeit

a legjutányosabb áron,

Vidékről megrendeléseket elfogad bérmentett levélben készpénz beküldés mellett.

Erfurti vetemény magvak.

Kereskedésemben már 28 év óta ősmert s mindig tisztán kezelt **valódi erfurti kerti vetemény és virágmagvak** biztos voltárol tökéletesen meglevén győződve a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség.

Annál fogva a jelen évre szükséges s ujonan érkezett **valóságos erfurti vetemény és virágmagvak**at, melyeket felelősség mellett kaptam, hasonló felelősséggel és bizottsággal, jutányos áron ajánlom a n. é. közönségnek. Ugyisint **francia, magyar luczerna, töhere, burgundi cukorrépa, tarlórépa és akácfa magvak**at is.

Budaflázy Antal
debreczeni kereskedő.

Isméti eladásra fontonkint kedvező árak.

1864.
1863.

Hirdetés.

Az egyéni felszólamlások folytán kiugazított birtokkivek a cs. k. felszólamlást vizsgáló felügyelőség által azon kijelentéssel küldettek vissza, hogy az azon birtokkiveken kijelölt osztályozások ellen, a felszólamlás márczius 10-dik napjáig minden kinek szába d s á g á b a n áll; ugyanazon, hogy a felszólamlási utasítások 89-dik szakasza értelmében azok, kiknek felszólamlása alaptalannak fog találatni, a vizsgálati költségeket megteríteni kötelezetnek.

E körülményről a végett értesítettik a városi lakosság, hogy a fent kijelölt márcziushó 10-dik napjáig a Komáromiháznál birtok ívét mindenki megtekintheti és felszólamlási folyamodványát ugyanott benyújthatja.

Kiadja: Balog Lajos m. k. aljegyző.

Eladó házak.

Nagy-Péterfiában 831. szám alatt és Darabosutczában 995 szám alatti házak, szabad kézből, jutányos áron eladandók.

A feltételekről értekezhetni az ott lakó tulajdonosokkal.

1—3

Hegedüs Károly

fűszerkereskedésben

a legfinomabb ménesi veresborok

kaphatók akó számra.

1—3

Eladó szőlő.

A szécényi vagy u. n. koskertben, közel a csőszházhöz, 4 és fél kapa jókarban levő szőlő, kőpajta, konyha, kamarával, szabadkézből, örökáron eladó. Értekezhetni nagyujtoza 1596 sz. alatt a tulajdonossal

1—3

Egy, 13-14 éves, jó erkölcsi magaviseletű fia a vidékről kerestetik tanulóul Jámbor Terézia k. a. officinájába. Bővebben értekezhetni e tárgyban magával műhelytulajdonosnóval, Debreczenben Széchenyiutczán a gr. Dégenfeld háznál.

2—3.

Árverés.

Néhai Radeczky József ur hagyatékához tartozó csapóutcza 327 számú, 17 1/2 öl ondódi földével 10,000 oftra becsült ház, folyó évi márczius 19-kén d. u. 3 órakor, — szükség esetében f. évi april 20-kán d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen el fog adni, az árverési feltételek, melyeknek 1-ső pontja szerint az árverelni kívánó 1000 ofrt bánatpénzt köteles letenni, a csapóutcza 388 számú háznál megtekinthetők.

PÉNZ

Föld- és gyárirtokosok, iparosok, községek, festületek és magánosoknak, akik elég biztos jelzálogra pénzt felvenni kívánnak, — kész tőkékről kedvező feltételek mellett tudomás nyújtatik. — Bővebb értesítést adnak, bérmentes levelekre,

Henry Primont und Josef Edler von Angell
(Stadt am Peter, Hôtel Wandl, Thür nro. 149.)
2—4 **Bécsben.**

Eladó ház.

Vargautczán a 2243 sz. alatti jókarban levő cserepes ház, 43 öles jó szántófölddel szabad kézből eladó.

2—3.

Ezennel előfizetést nyitunk a

„HORTOBÁGY“

f. évi ápril—juniusi, negyedéves folyamára 1 frt 80 krral; az ápril—septemberi fél éves folyamra 3 frtal; az ápril—decemberi háromnegyedéves folyamra 4 frt 50 krral. — Az előfizetések alólirt kezelőséghez (Czeglédutczá 2151 sz.) küldendők.

Egyszersmind lapunkat mindenféle

hirdetések

közlésére ajánljuk. — Közlésdíjaink következők: egy apró (petit) sor dija egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszori hirdetésnél 4 kr, többszöri hirdetésnél 5 szántóli engedmény. — Sokszori és nagy terjedelmű hirdetéseknel árleszállítás.

Debreczen 1863. Márczius 7.

A „Hortobágy“ kezelősége.